

KÖZLEMÉNYEK

*

Beveczky Tamás

(1949. július 17- 2018. június 27)

2018. június 27-én itt hagyott bennünket Beveczky Tamás. Életének utolsó évei kemény küzdelemmel teltek. Kitarotán harcolt a halálos kórral, de szeretett szakmája és kutatási témái iránti elkötelezettség mindvégig erőt adott neki feladatainak végzéséhez. A brijuni római villák közül a Castrum amphoraleleteinek feldolgozását munkatársai közreműködésével elvégezte, de az élete fő művének szánt és hön szeretett Laecanius amphorák minden részletre kiterjedő feldolgozását már nem tudta befejezni. A Castrum kötet nyilvánosságra kerülését már nem érte meg, de a megjelenés alatt álló könyv végleges, teljes, nyomdába adott kéziratát még láthatta. Beveczky Tamás az elsők között volt, ha nem a legelső, aki a hazai régészet interdiszciplináris vonatkozásainak fontosságát kutatása kezdetén felismerte és munkatársakat keresve következetesen és eredményesen alkalmazta.

Amikor az 1930-as évek elején Alföldi András a régészeti forrásanyag összegyűjtését és feldolgozását megtervezte, tanítványait e munka elvégzésére irányította, a római kori amphorák megismerése és kutatása még kezdeti állapotban volt. Az egyes múzeumi gyűjtemények legfeljebb néhány, kuriózumként külföldről behozott darabbal büszkélkedhettek. Alföldi nem is vette fel a kutató témák közé ezt a tárolóedény-csoportot. Beveczky Tamás rövid témakeresés után az 1980-as évek elején felvállalta ennek a gyakorlatilag feldolgozatlan leletcsoportnak a tervszerű kutatását. Nemcsak a doktori disszertációját készítette ebből a témából, hanem életre szóló kutatási feladatául választotta, amit a lehető legnagyobb lelkesedéssel végzett időt és fáradságot nem kímélve, a nap 24 órájában ez a téma foglalkoztatta.

Beveczky Tamás 1949. július 17-én született Budapesten. Tanulmányai útkereséssel a műszaki területen indultak. A főiskola elvégzése után 1977 és 1982 között a Múzeumi Restaurátor és Módszertani Központban, majd 1982 és 1994 között a Magyar Nemzeti Múzeumban dolgozott. A számítógépes nyilvántartás és adatfeldolgozás

kérdései is komolyan foglalkoztatták. Kezdeményezte a régészeti adatok számítógépes feldolgozását, és az ehhez alapvetően szükséges terminológia kialakítását. Nevéhez fűződik a múzeumi terület első számítógépének beszerzése a Magyar Nemzeti Múzeumban (1985). 1994-től haláláig az Osztrák Tudományos Akadémia Régészeti Intézetének különféle projektjeiben dolgozott, készítette az ephesusi ásatások amphoraleleteinek feldolgozását. 2011-től pedig a FWF (Fonds zur Förderung der wissenschaftlichen Forschung) különféle projektjeinek tagja és vezetője volt.

1981-ben kezdte meg a magyarországi amphoraletek számítógépes feldolgozását. Doktori disszertációjában (1987) a Borostyánkő-út menti amphoraleteket gyűjtötte össze és dolgozta fel. Foglalkozott a carnuntumi, scarbantiai, savariai, sallai amphoraletekekkel. Ez a munkája vezette el e fontos kereskedelmi út déli körzetébe, az Isztriai félszigetre, ahol a brijuni Castrum villa feltárásánál előkerült amphora leleteket dolgozta fel széleskörű kitekintéssel, interdiszciplináris módon. Ezen túlmenően a Laecanius-család oliva olaj termeléssel és amphora készítésével kapcsolatos tevékenységével, valamint a család történetével foglalkozott. Ebből tervezte élete fő művét megírni, amit sajnos már nem volt ideje befejezni.

A műszaki- természettudományos érdeklődése az amphora-kutatásban teljesedett ki. A borok, oliva olajok, halmártások tárolására és szállítására alkalmas edények nemcsak a mediterráneum szűkebb körzetében, hanem a távolabbi tartományokban is jelentős számban megtalálhatók. Keltezhetőségük miatt nemcsak a kronológiai vizsgálatokhoz hasznosíthatók, hanem a gazdaság és a kereskedelem tekintetében is fontos régészeti forrást jelentenek. Emellett az amphorákban, mint tárolóeszközökben szállított élelmiszer kereskedelme is foglalkoztatta. Már munkája kezdetén felismerte az archeometria, vagyis az anyagvizsgálatok szükségességét. Úgy gondolta, hogy a hagyományos tipológia, bélyeg- és festett feliratok tanulmányozása mellett átütő eredményeket elsősorban a vékonycsiszolatos, nehézasványos, továbbá a röntgendiffrakciós és neutron aktivációs vizsgálatokkal lehet elérni. Ezzel úttörő szerepet vállalt a magyarországi kerámiák interdiszciplináris feldolgozásában. Számtalan archeometriai vizsgálatot kezdeményezett és munkája során nagyon jó nemzetközi és magyarországi kapcsolatokat alakított ki természettudományos, elsősorban geológus szakemberekkel. Ugyanakkor nem csak kezdeményezte, hanem bele is tanult egyes természettudományos vizsgálati módszerekbe,

angliai ösztöndíja során a mikroszkópos vizsgálatokhoz a vékonycsiszolatokat saját maga készítette el, és azokat részben ő is értékelte ki. Mindamellet a tudományos utánpótlásra is odafigyelt, nagy figyelemmel kísérte, és ha szükséges volt kritikai megjegyzésekkel segítette a római kori amphorákkal foglalkozó egyetemi hallgatókat és doktoranduszokat. Hallatlanul mély ismeretei alapján számos nemzetközi konferenciára kapott meghívást, ahol nagy figyelemmel kísérték előadásait.

Bezeczky Tamás, bár előszeretettel az ausztriai és az isztriai amphorákkal foglalkozott, a pannoniai leleteket mindvégig figyelemmel kísérte. Munkássága nemcsak a tárolóedény-fajta kutatásában alapvető, hanem módszertani tekintetben más, hasonló módon kutatható anyagszortok (pl. a téglabélyegek, dólumok) vizsgálatában is példamutató volt.

Szakkönyvtárát még életében a Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtárának ajándékozta.

Bezeczky Tamás hamvait az Adriai tenger őrzi.

Tóth Endre

Bezeczky Tamás tudományos munkái

KÖNYVEK

Roman amphorae from the Amber Route in Western Pannonia. Bezeczky, T. (ed.), Contributors: Iváncsics, J. – Józsa, S. – Szakmány, Gy. – Weiszbürg, T. – Papp, G. and Kerékfy, P. – Rónyai, L., BAR, International Series, No. 386, 1987.

Amphorenfunde vom Magdalensberg und aus Pannonien, Ein Vergleich, Bezeczky, T. (ed.), Contributors: Józsa, S. – Sauer, R. – Szakmány, Gy. – Weiszbürg, T., Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 12, Klagenfurt 1994.

The Laecanius amphora stamps and the villas of Brijuni Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophische-Historische Klasse Denkschriften, 261, Wien, 1998.

The Amphorae of Roman Ephesus Contributors: Scherrer, P. and Sauer, R., Forschungen in Ephesos XV/1, Wien 2013.

Amphora research in Castrum villa on Brijuni Island Bezeczky, T. (ed.) contributors: P. Berni Millet, M. Bonifay, C. Capelli, H. González Cesteros, S. Józsa, M. La Torre, A. Schobert, Gy. Szakmány (in press).

TANULMÁNYOK

Roman amphorae from Zalalövô, Mitteilungen des Archäologischen Instituts der Ungarischen Akademie der Wissenschaften, 12/13 (1982/83) 15.

P. Iturius amphorája Vetus Salinában (P. Iturius Sabinus' amphora from Vetus Salina), FoliaArch 36 (1985) 69-74.

Le anfore, in D.Gabler - F.Redó: Gli Scavi nella villa Romana a S. Potito (Ovindoli) ActaArchHung 38 (1986) 79-86.

A Borostyánkő út amphoraleletei, (Die Amphorenfunde der Bersteinstraße), ArchÉrt 114-115 (1987-1988) 156-182.

Roman Amphorae along the Amber Route, in: Amphores Romaines et Histoire Economicque, Colloque International (Siena 22-24 Mai 1986) Collection de L'École Française de Rome, 114 (1989) 645-647.

Amphorae findings from Savaria, Savaria 15 (1981) 167-198.

Amphorák az adonyi (Vetus Salina) kora római táborból [Amphorae from the auxiliary fort of Adony (Vetus Salina)], ArchÉrt 117 (1990) 96-102.

Amphorák (Amphoren), in Kocsis L. - Madarassy O. - Vörös I. - Bezeczky T. - Gabler D.: A Tribunus laticlavusok háza az aquincumi 2-3. sz-i legio táborban (Das Haus der Tribuni Laticlavii aus dem Legionslager vom 2-3. Jh. in Aquincum) Budapest Régiségei. 28 (1991) 133-134, 155-156, plts. 24-32.

Stamps and Inscriptions: The Case of the Pannonian Amphora, Instrumenta Inscripta Latina Kolloquium (11-14. September 1991, Pécs), SpNov 7 (1991) 177-190.

Amphorenstempel und Inschriften, in Instrumenta Inscripta Latina, Ausstellungskatalog, Pécs (1991) 27-32.

Knidische Amphoren in den nördlichen Provinzen des römischen Reiches, Carinthia 183 (1993) 237-244.

Gari Flos Hispanici, Ptujski Arheoloski Zbornik, Ptujski Archeološki Zbornik ob 100-letnici muzeja in Muzejskega drustva, 1993, 241-250.

Aegean amphorae in Pannonia, FoliaArch 43 (1994) 115-125.

Amphorae from the Forum of Emona, ArhVes (1994) 81-93.

Roman Amphora Trade in Pannonia in: La Pannonia e l'Imperio Romano Atti del convegno internazionale, Annuario dell'Accademia d'Ungheria, Roma 1995, 155-175.

Archaeometric investigation of Roman amphoras from Pannonia, Industrial Archaeology and Archaeometry Newsletter / English Supplement 1985 (4) 2.

Amphorae and Amphorae Stamps from the Laecanius workshop, *Journal of Roman Archaeology*, 8 (1995) 41-64.

Amphorae from Gorsium *Specimina Nova* 10 (1995) 39-56.

Amphora Inscriptions - Legionary Supply? Britannia 27 (1996) 329-336.

Amphorae from the auxiliary fort of Carnuntum, in: *Auxiliarkastell von Carnuntum 1*, Österreichisches Archäologisches Institut, Sonderschriften Band 29, 1997, Wien, 147-178.

Amphorae from the south area of the auxiliary fort at Carnuntum, Preliminary report, in: M. Kandler (Hrsg.), *Das Auxiliarkastell Carnuntum 2*, Forschungen seit 1989, Österreichisches Archäologisches Institut, Sonderschriften Band 30, 1997, Wien, 173-181.

Amphora types of Magdalensberg, *ArchVes* 49, 1998, 225-242.

The amphorae of Val San Pietro (Pula), in: *Bonifiche e drenaggi con anfore in epoca romana: aspetti tecnici e topografici*, Atti del seminario di studi Padova 19-20 ottobre 1995, (ed. Stefania Pesavento Mattioli), *Materiali d'archeologia* 3, Modena, 1998, 287-289.

Wine export to Noricum and Pannonia, in: *El Vi a L'Antiguitat. Economia, producció i comerç al Mediterrani Occidental*, 364-369, *Colloqui internacional d'Arqueologia Romana*, Badalona 1998, 364-369.

New amphora finds from Brigetio, in: *Pannonia and Beyond, Studies in Honour of László Barkóczy*, *Antaeus*, 24, 1999, 65-72.

Early Roman amphora stamps from Ephesos, in: F. Krinzing (Hrsg.), *Studien zur hellenistischen Keramik in Ephesos*, *Ergänzungshefte zu den Jahresheften des ÖAI*, Wien 2001, 11-19.

The chronology of the end of the Laecanius workshop, in: *Carinthia Romana und die Römische Welt*, *Festschrift für Gernot Piccottini zum 60. Geburtstag*, Klagenfurt, 2001, 421-424.

Brindisian olive-oil and wine in Ephesus, in: *Vivre, produire et échanger: reflets méditerranéens*, *Mélanges offerts à Bernard Liou*, Montagnac, 2002, 355-358.

Baetican Amphorae from the North-Eastern Provinces of the Roman Empire, in: *Congreso Internacional Ex Baetica Amphorae*, *Écija y Sevilla*, 17 al 20 de Diciembre de 1998, *Écija* 2000, 1359-1369.

Early Roman Food Import in Ephesus: Amphorae from the Tetragonos Agora, in: *Transport Amphorae and Trade in the Eastern Mediterranean*, *Acts of the International*

Colloquium at the Danish Institute at Athens, September 26-29, 2002, J. Eiring and J. Lund (eds.), Athens, 2004, 85-97.

Roman Amphorae from Vindobona, in: F. Krinzing (Hrsg.), *Vindobona. AForsch* 12, *Denkphil Wien* 328, 2005, 35-108.

Stamps, Inscriptions and Amphorae from Northern Italy, in: *Epigrafia Anforica*, J. Remesal Rodríguez (ed.), *II. Col-Lecció: Instrumenta* (Universitat de Barcelona) 17, 2004, Barcelona, 289-305.

Late Roman Amphorae from the Ephesian Agora, in: F. Krinzing (Hrsg.), *Spätantike und mittelalterliche Keramik aus Ephesus*, *AForsch* 13, 2005, 203-223.

Wine trade from Campania to Ephesus, in: B. Brandt-V. Gassner-S. Ladstätter (Hrsg.), *Synergia. Festschrift für Friedrich Krinzing*, Wien, 2005, 51-53.

Consumer behaviour in Ephesus in the first century BC, in: *Old pottery in a new century, Innovating perspectives on Roman pottery studies*. D. Malfitana, J. Poblome and J. Lund (eds.) *Atti del Convegno Internazionale di Studi Catania*, 22-24 Aprile 2004. Catania 2006, 287-308.

Roman Amphorae from the Basilica and the Prytaneion, in: *Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesus*, 2. Teil: *Funde klassischer bis römischer Zeit*, V. Mitsopoulos-Leon – C. Lang-Auinger (Hrsg.) *FiE IX*, 2.3, 2007, 61-63.

Amphorae from the West. Evidence of the long distance trade connection with Ephesus, in: M. Hanzmann and R. Wedenig (Hrsg.) *Instrumentum Inscripta Latina II*, *Akten des 2. Internationalen Kolloquiums*, Klagenfurt, 5. - 8. Mai 2005. Klagenfurt, 2008, 25 – 34.

Cypriot Amphorae in Ephesus, in: *The Transport Amphorae and Trade of Cyprus*, *A Seminar at the Danish Institute at Athens*, 23rd -24th of April 2007, in M.L. Lawall and J. Lund (eds.) *The Transport Amphorae and Trade of Cyprus*, *Gösta Enbom Monographs*, Vol. 3, Aarhus, 2013, 165-167.

Adriatic olive oil and olives in Ephesus, in: *Olio e pesce in epoca romana: Produzione e commercio nelle regioni dell'Alto Adriatico*, *Atti del Convegno* (Padova, 16 febbraio 2007), a cura di S. Pesavento Mattioli e M-B. Carre, 2009, Roma, 339-346.

Italian wine in the Eastern Mediterranean. Amphorae from Etruria, Latium, and Campania from the fourth century B. C. to the first century A.D. *The case of the Ephesian amphorae*, XVII International Congress of Classical Archaeology Rome, FAO Building, 22nd September – 26th

September 2008, in: Bolletino di Archeologia on line I 2010/Volume speciale B / B8 /6 www.archeologia.beniculturali.it 82-92.

Trade connections between Ephesus and Adriatic region, International Archaeological symposium, Routes and Trade from Prehistory to the Early Middle Ages, in Pula, 27th - 29th November 2008, in: Histria Antiqua, 19, 2010, 351-358.

Roman Amphorae in Ephesus, Forum Archaeologiae 62/III/2012, <http://farch.net>.

Conenitori monoansati delle Terme del Nuotatore di Ostia, in: C. Panella and G. Rizzo (eds.) Ostia VI, Le Terme del Nuotatore, Roma, 2014, 387-39.

Ephesus, Pannonia and the Mediterranean. Production and Trade in the Roman Period, In: Das Eigene und das Fremde, A. Pülz and E. Trinkl (eds.) Akten der 4. Tagung des Zentrums Archäologie und Altertumswissenschaften an der Österreichischen Akademie der Wissenschaften 26 – 27. 03. 2012, Denkschriften 482, Wien, 215, 83-90.

Amphorák, in: Sosztarits O. – Balázs P. – Csapláros A. eds. Iseum Savariense. A savariai Isis-szentély, Sistrvm Serie A No. I, Szombathely, 2013, 211-214.

The Laecanius Amphorae, in Roman Pottery and Glass Manufactures; Production and trade in the Adriatic region, Experimental archaeology, Proceedings of the 2nd International Archaeological Colloquium, 28 – 29 October 2011, Crikvenica (Croatia), Crikvenica 2014, 241-257.

Olive oil production in Istria in the Roman period, in: R. Járrega y P. Berni (eds.) Amphorae ex Hispania: paisajes de producción y consumo, Monografías Ex Officina Hispana iii, Tarragona, 2016, 498-515.

Az isztriai olívaolaj gyártás és a Laecanius amphorák (Olive oil production in Istria and the amphorae of Laecanii), Archeometriai Műhely 2016/XIII./2. 69 – 94. http://www.ace.hu/am/2016_2/AM-2016-2/.

Distribution of the Ephesus amphora production in the Mediterranean, In: Per Terram, Per Mare, Production and Transport of Roman Amphorae in the eastern Mediterranean, International conference, 12 – 15 April 2013, (forthcoming).

Ephesus wines, In: M. Bonifay – D. Bernal eds. Roman Amphorae Contents. Reflecting on Maritime Trade in foodstuffs in Antiquity (forthcoming).

Amphora data bases: The Case of the Rhodian and Istrian Amphorae, in: Protection and Enhancement of Cultural Heritage. The Case of

Transport Amphorae, Proceeding of the Scientific Conference, Rhodes, 30 September 2017, Rhodos 2017, 185-214.

Bezeczky, T. – Pavletic, M. New objects from the figlina of C. Laecanius Bassus, ÖJh 65 (1996) 143-163.

Bezeczky, T. with S. Ladstätter, Ch. Rogl, A. Giuliani, B. Czurda, C. Lang-Auinger, Ein hellenistischer Brunnen in SR 9c, in: C. Lang-Auinger (Hrsg.), Das Hanghaus 1 in Ephesos. Funde und Ausstattung, FiE VIII 4, 2003, 38, T. 23.

Mange, M.A. – Bezeczky, T. Petrography and Provenance of Laecanius Amphorae from Istria, Northern Adriatic Region, Croatia, Geoarchaeology: An International Journal (2006) 21, No. 5, 429-460.

Mange, M.A. – Bezeczky, T. The provenance of paste and temper in Roman amphorae from the Istrian Peninsula, Croatia, in: Developments in Sedimentology, Mange, M.A and Wright, D.T. (eds.) Vol. 58, 2007, 1007-1033.

Bezeczky, T. – Mange, M.A. New petrographic data on the late phase of the Laecanius workshop in Fažana (Istria, Croatia), in: Vessels: Inside and Outside, 9th European Meeting on Ancient Ceramics (EMAC '07) 24 - 27 October 2007, Budapest, 2009. 247-254.

Obbágy, G. – Józsa, S. – Szakmány, Gy. – Bendő, Zs. – Bezeczky, T. Isztriai amforák nyersanyagainak nehézsúly- vizsgálati eredményei. Gesta XIII, 2014, 39-58.

Bezeczky, T. – Berni Millet, P. – Gonzalez Cesteros, H. New research on the Castrum villa, on the Island of Brijuni (Croatia), in S. Demesticha (ed.) Per Terram, Per Mare, Seaborne Trade and the Distribution of Roman Amphorae in the Mediterranean. Uppsala 2015, 189-198.

Szakmány, Gy. – Józsa, S. – Bezeczky, T. New data on provenance and technology of Fažana Amphora Workshop a case study of Laecanii and Imperial amphorae. in Lipovac Vrkljan G.; Šiljeg B.; Ožanić Roguljić I.; Konestra A. (eds) Roman Pottery and Glass Manufactures; Production and trade in the Adriatic region, Proceedings of the 3rd International Archaeological Colloquium, 28 – 29 October 2014, Crikvenica (Croatia), of Archaeology, Zagreb, 2017 145-157.

Bezeczky, T. with S. Keay, D. Williams at al., Roman Amphorae: a digital resource.

http://ads.ahds.ac.uk/catalogue/archive/amphora_ahrb_2005/.

Bezeczky, T. – with F. Tassaux at al. Adriaticum Mare, Timbres sur amphores Dr 6B.

<http://adriaticummare.u-bordeaux3.fr/61TimbreDr6B/Presentation.html>.

MÚZEUMI NYILVÁNTARTÁS

Bezeczky, T. **Múzeumi nyilvántartás II, (Válogatás a számítógépes nyilvántartás külföldi irodalmából/ Selection of the published computer based documentation systems)** FIGYELŐ, 11 MRMK (Institute for Conservation and Methodology of Museums), Budapest.

Éri, I. – Bezeczky, T. **The History of Hungarian Museum Documentation, its present application and future aspects**, Museum Documentation Systems, ed. R.Light, A.Roberts, J.Stewart, Cambridge, (1986) 277-283. .

Bezeczky, T. – Rezi-Kató, G. – Harsányi, Z. **Images and DataEase**, Collector's item, Dialogue, 3 (1991) 15-16.

Számítógépes múzeumi nyilvántartás (Computer Aided Museological Inventory), Múzeumi Közlemények, (1980) 24-29.

Régészet és Számítógép (Archaeology and computers), Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 33/8 (1986) 403-409.

Museum Collection Documentation in Hungary, International Council of Museums /ICOM/ International Committee for Documentation /CIDOC/, Database Survey Working Group, (Koppenhaga 1991) 1-13. .

Amphora documentation by computer, in: The Roman Town in a Modern City Proceedings of the international Colloquium held on occasion of the 100th Anniversary of the Aquincum Museum, 1994 Budapest, Aquincum Nostrum II, 1998, 152-157. .

Dokumentation and description method of Roman amphorae, typological analyses with the application of mathematical statistics, The Future of Our Past '93-'95, International Conference of Informatics, Budapest, 1996, 60-70.

KÖNYVISMERTETÉSEK.

Produccion y comercio del aceite en la antigüedad, Segundo Congreso Internacional (Sevilla, 24-28 Febrero 1982). Ed. J.M. Blázquez Martínez - J. Remesal Rodríguez, Madrid 1983, In: Archaeológiai Értesítő, 1986, 142-143.

The Inscribed Economy. Production and distribution in the Roman empire in the light of instrumentum domesticum, Ed. W.V. Harris, JRA, Supplement 6. Ann Arbor, 1993, In: Archaeológiai Értesítő 121-122, 1997, 277-278.

Fanette Laubenheimer, Élise Marlière, Échanges et vie économique dans le Nord-Ouest des Gaules: Le témoignage des amphores du II siècle

après J.-C., Franche-Comté 2010. In Tyche, 26, 2011, 356-358.

Peacock, D. P. S. The Stone of Life. Querns, mills and flour production in Europe up to c. AD 500. Southampton Monographs in Archaeology New Series 1. Southampton 2013. In Archaeológiai Értesítő 139, 2014, 323-324.

ADATBÁZIS

Ephesus Data base

[Bezeczky Ephesus data base.pdf](#)

Powered by [w3.css](#)

Összeállította:

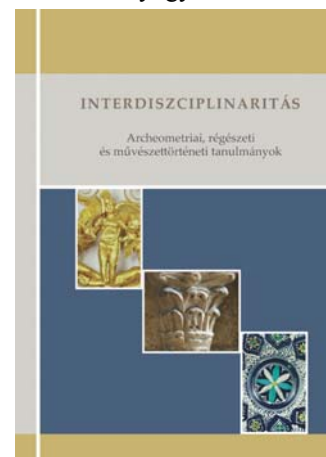
Bezeczky Tamás adatai alapján Tóth Endre, Szakmány György és Józsa Sándor kiegészítéseivel

*

Könyvismertetés

Interdiszciplinaritás. Archeometriai, régészeti és művészettörténeti tanulmányok.

Szerkesztők: Ridovics Anna, Bajnóczi Bernadett, Dági Marianna, Lővei Pál. Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum – Szépművészeti Múzeum, Kódex Könyvgyártó Kft. 2017. 346 p.

A kiadvány Tóth Mária tiszteletére készült. "Előhangjában" a Lővei Pál által jegyzett „Előszó”, majd Ridovics Anna „Szubjektív sorok” című gondolatai után az ünnepeltet köszöntők névsora, és nem utolsósorban Tóth Mária archeometriai tárgyú publikációinak összeállítása következik. Az utóbbiak 1993-tól datálódhatnak és társszerzőkkel készített 135 közleményt jelentenek. Ez egy meglehetősen tekintélyes szám a 2017. évekkel bezárólag. A témában kicsit is járatosak számára ez a szám azt mondja, hogy Totyi hatalmas mennyiségű munkaórát töltött műszerei előtt, foglalkozott az adatok értelmezésével, majd azok tudományos közleményben történő megjelentetésével.

Nem meglepő tehát, hogy az Öt ünneplő 33 szerző, három fejezetbe sorolt 21 tanulmánnyal köszönti.

Ezek alkotják a súlyos – krétázott műnyomó papíron, keménytáblával kiadott – könyvet. A borító esztétikusan rimel a tartalomra. E könyvismertetésnek nyilvánvalóan nem lehet célja, sem a tanulmányok teljes körének, sem azok lényegének bemutatása. Csupán a figyelmet szeretné felhívni e remek kötetre. S ha ez sikerült, úgy gondolom, minden régész, művészettörténész, építész, geológus és fizikus, valamint érdeklődő megtalálhatja a számára izgalmas szellemi kalandot. Ezek után csak a „recenzens” érdeklődését felkeltő néhány tanulmányra utalok.

Az I. fejezet címe: „Régészet és művészettörténet”. Ebben 15 szerző 13 tanulmányát olvashatjuk. A tudománytörténetet én a tudományos kutatás alfájának tartom. Érdeklődéssel olvastam hát T. Dobosi Violának a hazai paleolitikum és a természettudományok kapcsolatát leíró, tanulságos, a ma történéseinek értelmes magyarázatát adó, a gyökereket bemutató írását. Különleges csemegét jelent a Szépművészeti Múzeumba került, a határon lefoglalt újkőkori agyagszobrok eredetiségének problematikája. A régészeti tanulmányt Bánffy Eszter jegyzi. Ezt teszi teljessé, és mutatja az archeometria mindennapi hasznosságát a II. fejezetben olvasható természettudományos eredetvizsgálat. Ez már a hazai régészetben is évtizedek óta – igaz, nem nagy szériában – alkalmazott TL módszerrel készült. A vizsgálat és a feldolgozás Sipos György, Bozsó Gábor és Tóth Orsolya nevéhez köthető.

Érdekfeszítő olvasmány volt számomra Liptay Éva tanulmánya, amely az egyiptomi anyagszimbolika három „esetével” ismertetett meg. Mégpedig: mintázatos kövek agyag utánzata, a fémeket utánzó kövek (pl. obszidián) és az aranyat helyettesítő sárga pigmentek (pl. okker, jarosít, arzénsárga).

Meglehetősen tanulságos Dági Marianna példaértékű feldolgozása a sedesi, a Kr.e.-i 4. század utolsó negyedére keltezhető I' sír aranytárgyairól. Különösen azért, mivel a velemi aranykincs műhelyazonosítása, az urnamezős kori aranyfóliával bevont európai tárgyak esetében hasonló módszer alkalmazására gondolok. Mire? Az egyes darabok összehasonlító készítménytechnikai elemzésére. Ezek alapján megállapítja, hogy a temetkezés aranytárgyai egy aranyműves termékeinek tekinthetők. Majd helyesen állítja fel hipotézisét: a módszer valószínűleg szélesebb körben is eredményesen alkalmazható. Érdemes lenne ezt az utat járni.

A habán kályhacsempék kérdését is tárgyaló, Ridovics Anna, May Zoltán és Bajnóczi Bernadett által jegyzett tanulmányt természetesen nem tudtam, nem többször elolvasni. A vizsgálatok több mint 500 db 16-18. századi, nagyrészt fehér és kék ónmáz, vagyis fajansznak tekinthető kerámia terjedtek ki, ami figyelemre méltó, esetleg műhelyekhez rendelhető csoportokat mutatott ki. A

17. századi edények és kályhacsempék egy részében, többek között mai romániai, szlovákiai és hazai darabokban a kék mázban uránt is kimutatott a vizsgálat. A Magyar Nemzeti és a Szépművészeti Múzeumban őrzött liptónádasdi és besztecebányai kékmázos kályhák és egy – a kutatás jelenlegi fázisában – bányavárosinak nevezett műhely pontosítása a jövő kutatásának egyik reményt keltő feladata és célja lehet.

A II. fejezet az „Archeometria” témaköréből 16 szerző 7 tanulmányát tartalmazza. Mozgai Viktóriának az „Aranyleletek archeometriai kutatásának lehetőségei” című feldolgozása nem kerülhetett el a figyelmemet. A rendkívül alapos és gondolatébresztő összefoglalásból – az arany előfordulásától műszeres vizsgálatainak ismertetéséig – azonban sajnálatos módon hiányzik a hazai őskori aranyakkal foglalkozó szakirodalom Márton Lajostól Mozsolics Amálián át Müller Róbert, Dani János, de Kiss Viktória tanulmányaiig.

Szakmány György és Nagy Anna feldolgozása a régészeti korú kerámiák petrográfiai mikroszkópos vizsgálatának, megfigyeléseinek és ezek értelmezésének kiváló összefoglalása. Mindezek ellenére e munkában elsősorban a készítménytechnológia polarizációs mikroszkópos vizsgálatának jelenségeire és ezek értelmezésére fókuszálnak. Véleményem szerint – a szerzők alapvető célját kibővítve – feldolgozásuk alkalmas tananyag lehet mind a régész és a geológus hallgatók számára is.

A 86. számú főút Szombathely határába eső Árpád-kori falvai fazekas hagyományainak öröklődése általában sem közömbös egy régész számára, különösen, ha a főút mintákat (95 db) szolgáltató szakaszának megelőző feltárásait is irányította, s a társszerzők egyike hajdani régésztechnikus tanítványa. Kreiter Attila, Skriba Péter és Pánczél Péter munkája – véleményem szerint – alapvetés és folytatandó irány a korszak kerámia művességének kutatásában. Mintegy konkretizálja és igazolja Szakmányék tanulmányának okfejtéseit.

A III. fejezetben „Restaurálás” cím alatt a herendi porcelán díszkancsók készítménytechnikai sokszínűségével ismerkedhetünk meg Hugyecsek Balázs és May Zoltán jóvoltából.

Természetesen a kötet minden tanulmányának végén irodalomjegyzék található.

Az Ünnepektől további eredményes munkájához sok erőt és egészséget, sikeres pályázatokat kívánok! A hazai archeometria területén pedig hasonlóan tartalmas kötetek szerkesztésében és megjelenésükben bizakodom.

Ilon Gábor

ilon.gabor56@gmail.com

Újabb 2019-ben megrendezésre kerülő nemzetközi archeometriai tárgyú konferenciák Magyarországon

5th International Conference
Archaeometallurgy in Europe 2019
Miskolc, Hungary
19th – 21st June, 2019

The fifth International Conference Archaeometallurgy in Europe will be held in Miskolc, in Hungary, from the 19th to the 21st of June 2019.

The Conference intends to promote an active dialogue among archaeometallurgy researchers with different specialisations and backgrounds, to create an opportunity to discuss the study of ancient metallurgical processes, and conservation science, and to discuss the application of modern metallurgical experimental methods and techniques to investigate, identify and date ancient artefacts. A further purpose is also that of creating an interaction between institutions and researchers, to facilitate the integration of different approaches and finally to promote contacts and collaborations between scholars from European and non-European countries and from different research areas.

In order to achieve the main goal of the conference, (i.e. emphasising and strengthening the interdisciplinary character and activities of archaeometallurgy), we bring together specialists interested in this topic, to exchange data, and update the knowledge on metallurgical activity in Europe from a global archaeometallurgical perspective. Very welcome contributions are those informing on recently excavated sites, results of analyses of related finds, new analytical methods, results of the latest comparative studies, as well as new trends and results in experimental archaeometallurgy.

CALL FOR PAPERS!

Main topics:

- Archaeometallurgy of copper and copper based alloys (case studies, latest results)
- Archaeometallurgy of iron (case studies, latest results)
- Archaeometallurgy of precious metals and other non-ferrous metals (e.g. tin, lead and mercury)
- Technology transfers over space and time
- Latest experiences of related archaeometric methods and technologies
- Comparative studies

Deadlines and fees:

- Abstract submission **extended deadline: February 28th, 2019**
- Early Bird registration fee and deadline: **200 EUR, (100 EUR for students), March 31st, 2019**
- Normal registration fee and deadline: **250 EUR, (125 EUR for students), May 31st, 2019**

Please send the abstracts to the following e-mail: aie2019@argum.hu

Standing Committee:

Andreas Hauptmann (Germany)
 Alessandra Giumilia-Mair (Italy)
 Yannis Bassiakos (Greece)
 Ivelin Kuleff (Bulgaria)
 Ignacio Montero Ruiz (Spain)
 Susan La Niece (UK)
 Barbara Ambruster (France)

Scientific Committee:

Thilo Rehren (Cyprus)
 Justine Bayley (UK)
 Vincent Semeels (Switzerland)
 Milica Marić Stojanović (Serbia)
 Philippe Dillmann (France)
 Jiří Hošek (Czech Republic)
 Brian Gilmour (UK)
 Vladimir Zavyalov (Russia)
 Janka Istenič (Slovenia)
 Mathias Mehofer (Austria)
 Elek Benkő (Hungary)
 Martina Renzi (Qatar)

Head of Organizing Committee:
 Béla Török (Hungary, ME, ARGUM)

<http://aie2019.argum.hu>

MISKOLCI EGYETEM
 UNIVERSITY OF MISKOLC

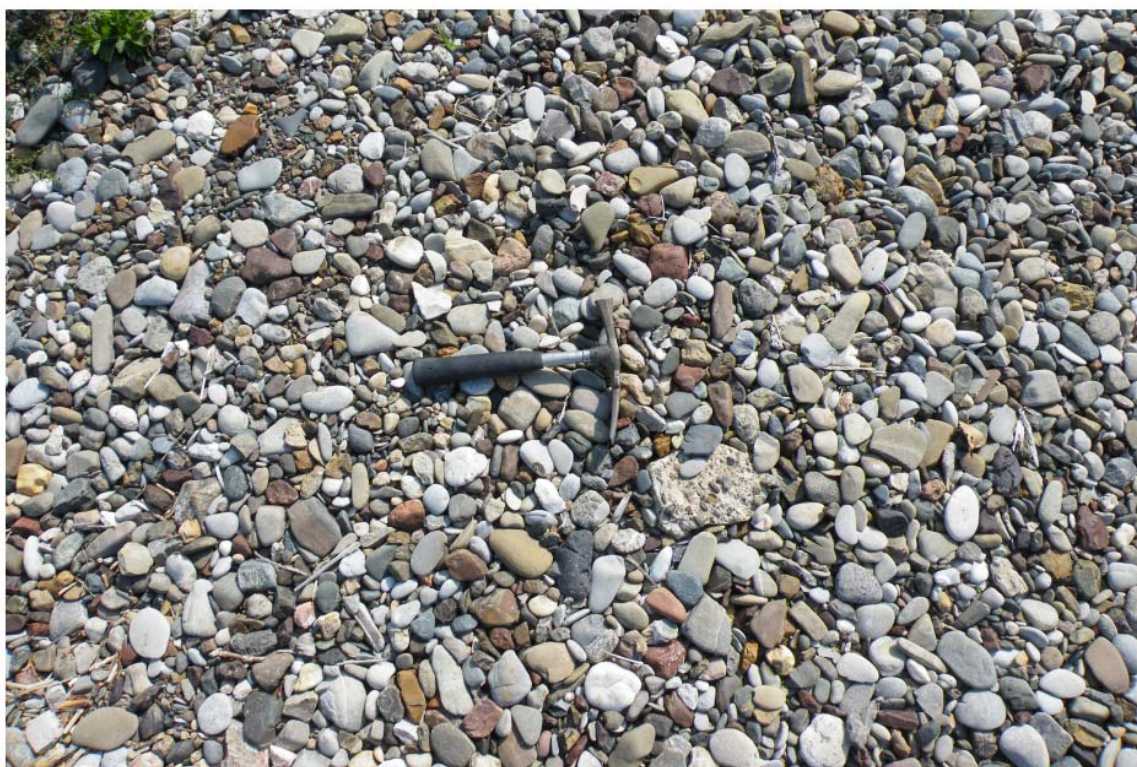
ARGUM

MISKOLCI EGYETEM
 MŰSZAKI ANYAGTUDOMÁNYI KAR

[Home](#) [Information](#) [Presentations](#) [Excursions](#) [Program](#) [Important deadlines](#) [Contact](#) [Archives](#)

12th International Symposium on Knappable Materials

18-22 November 2019

Hungarian National Museum

Conference website:

<http://iskm-2019.ace.hu/>